

Ympäristökertomus vuodelta 2025

Kaupunginhallitus 30.03.2026 § 93
2141/11.00.01/2023

Valmistelijat / lisätiedot:

ympäristöjohtaja Tanja Ahonen, puh. 044 718 2141

ympäristöasiantuntija Mari Turunen, puh. 044 718 2870

ympäristöasiantuntija Minna Julia Kokkonen, puh. 044 718 2148

ympäristöpäällikkö Saija Pöntinen, puh. 044 718 5066

etunimi.sukunimi(at)kuopio.fi

Päätösehdotus

kaupunginjohtaja Soile Lahti

Kaupunginhallitus merkitsee ympäristökertomuksen vuodelta 2025 tiedoksi ja saattaa sen edelleen tiedoksi kaupunginvaltuustolle.

Päätös

Merkitään, että ympäristöjohtaja Tanja Ahonen oli läsnä pykälässä esittelemässä asiaa ja hän poistui kokouksesta asian esittelyn jälkeen.

Kaupunginhallitus hyväksyi yksimielisesti kaupunginjohtajan päätösehdotuksen.

Selostus

Ympäristökertomuksessa 2025 on tietoa Kuopion ympäristön tilasta ja ympäristötyöstä. Ympäristökertomus auttaa myös ymmärtämään ympäristöasioiden merkittävyyttä.

Kaupungin vuoden 2025 aikana uusitussa strategiassa kaupunki sitoutuu edistämään hiilineutraaliutta, ilmastokestävyyttä ja luontoposiitiivisuutta. Kuopion kaupunkikonsernin tavoitteena on hiilineutraalisuus vuoteen 2030 mennessä. Lisäksi Kuopion kaupunki on sitoutunut tavoittelemaan jätteettömyyttä ja globaalisti kestäväää kulutuksen tasoa. Toimenpiteet näiden tavoitteiden saavuttamiseksi on asetettu Viksu Kuopio -ohjelmassa eli ilmasto- ja resurssiviisausohjelmassa.

Kuopio on sitoutunut kymmenen suurimman kaupungin yhteisessä luontojulkilausumassa estämään luontokatoa ja edistämään luontoposiitiivisuutta. Tavoitteena on, että kunnan toiminnasta aiheutuu luonnolle kokonaisuutena enemmän hyvää kuin huonoa. Kaupungin omassa luonnon monimuotoisuusohjelmassa (LUMO) on linjattu tarkemmin toimenpiteet, joilla luonnon monimuotoisuutta edistetään Kuopiossa.

Ilmasto- ja luontotoimia on toteutettava rinnakkain. Luontotavoitteiden saavuttaminen edellyttää mm. arvokkaiden luontokohteiden ja ekologisten yhteyksien turvaamista, kaupunkivihreän lisäämistä ja aktiivisia luonnonhoitotoimenpiteitä. Hiilineutraaliustavoitteen

saavuttaminen edellyttää kasvihuonekaasupäästöjen vähentämistä 80 % vuoteen 2030 mennessä vuoden 2007 tasosta.

Luonnon monimuotoisuuden edistäminen

Kaupunki on sitoutunut suojelemaan LUMO-ohjelmassa ensi vaiheessa vähintään 10 % kaupungin metsistä ja soista. Kaupunginhallitus hyväksyi periaatepäätöksen 250 ha rauhoittamisesta luontolahjana 250-vuotiaalle Kuopiolle syksyllä 2025. Periaatepäätös on osa LUMO-ohjelman suojelutavoitetta. Vuonna 2025 perustettiin 30 ha uusia luonnonsuojelualueita: Tervaruukinniemi ja soiden suojelun täydennysehdotuksen kohteet.

Kaupunkisuunnittelua, kunnossapitoa sekä metsienhoitoa varten teetetään vuosittain luontoselvityksiä. Uutena kokeiltiin luonnonarvohehtaarien kartoitusta ja laskentaa Matkuksen, Neulamäenrinteen ja Hepomäen teollisuusalueen asemakaavojen sekä muutamien täydennysrakentamisen kohteilla. Seuraavassa vaiheessa selvitetään, mitä ekologinen kompensatio vaatisi näillä kohteilla. Ekologinen kompensatio tarkoittaa sitä, että luonnolle aiheutettu haitta hyvitetään tuottamalla vastaava tai suurempi luontohyöty toisaalla.

Kaupunki toteuttaa luonnonhoitotöitä luonnonsuojelualueilla ja muilla luonnoltaan arvokkailla kohteilla. Luonnonhoitoa tehtiin vuonna 2025 mm. ympäristöministeriön Kunta-Helmi-rahoituksen turvin Sormulanvaarun luonnonsuojelualueella, Antikkalan laskettelurinteellä sekä Pienen Neulamäen ja Matkuksen vanhoilla ratapohjilla. Vieraslajien torjunta kohdistui kaupungilla erityisesti jättiputkeen ja kurturuusuun, minkä lisäksi jättipalsamia torjuttiin erityisesti luonnoltaan arvokkailla kohteilla.

Kaupunkilaisten luontosuhteen tukemiseksi kaupunki järjesti luontoretkiä ja luonnonhoitotalkoita, joista suosituin oli Väinölänniemellä järjestetty pörriäispäivä ja 250-vuotisjuhlaniihtyn perustaminen. Luontopolkuja ja retkeilyreittejä kunnostetaan vuosittain, vuonna 2025 toimenpiteet kohdistuivat Korkeakosken luontokohteelle.

Ilmasto- ja resurssiviisauden edistäminen

Kuopion kaupunki voi omilla toimillaan vähentää kasvihuonekaasupäästöjä mm. suunnittelemalla ja rakentamalla kestäväää kaupunkiympäristöä, edistämällä viisasta liikkumista, uusiutuvan energian käyttöä ja energiatehokkuutta sekä tekemällä vastuullisia hankintoja.

Kuopion asukaskohtaiset kasvihuonekaasupäästöt (ml. teollisuus) ovat pienentyneet 59 % vuoden 2024 loppuun mennessä. Kasvihuonekaasupäästöjen suurimmat päästölähteet ovat tieliikenne (osuus kokonaispäästöistä 30 %), teollisuus ja työkoneet (26 %) sekä maatalous (17 %). Lisäksi energiankäyttö muodostaa merkittävän päästölähteen (lämmityksen ja sähkönkäytön osuus kokonaispäästöistä on yhteensä 23 %).

Tieliikenteen päästöjen vähentäminen vaatii irtautumista fossiilisista polttoaineista, joukkoliikenteen käyttöasteen nostoa sekä kävely- ja pyöräilyolosuhteiden parantamista. Joukkoliikenteen kaupunkiliikenteestä ajettiin uusiutuvalla biodieselillä ja sähköllä jo 95 %. Joukkoliikenteen matkustajamäärä kasvoi ennätyslukemiin ollen 9,4 miljoonaa.

Energiankäyttöä tehostettiin kaupungin kiinteistöissä ja katuvalaistuksessa, mikä säästi kaupunkikonsernissa vuonna 2025 yhteensä 1,2 miljoonaa kWh sähköä, 3,4 miljoonaa kWh lämpöä ja 10,4 miljoonaa litraa vettä, vastaten 0,5 miljoonaa euroa. Kuopiossa tuotettiin 89 % sähköstä ja lämmöstä uusiutuvilla energialähteillä.

Vuoden 2025 aikana kaupunki teki Kiertotalouden green deal sitoumuksen, johon valitut neljä toimenpidettä tukevat osaltaan Suomen kiertotalousohjelman toteutumista ja ovat linjassa kaupungin Viksu Kuopio -ohjelman kanssa.

Kaupunki toimii esimerkkinä ja kannustaa myös kuntalaisia tekemään Viksuja valintoja, jolloin vaikutukset kertautuvat. Ilmastoasioihin ja resurssien viisaaseen käyttöön liittyvää viestintää on jatkettu ja Viksu Kuopio -brändin tunnettuutta lisätty.

Suunnitelmallisen ilmastotyön juurruttaminen Pohjois-Savoon (SISU) -hankkeessa (2023-2026) on tehty ilmastotyötä ja ilmastonmuutokseen sopeutumista 15 kunnan kanssa yhteistyössä. SISU-hanke päättyy kesällä 2026, mutta työ jatkuu SISUKAS-hankkeessa (Systemaattisen ilmastotyön ja sopeutumisen vahvistaminen kunnissa 6/2026-11/2028).

Toimivallan peruste

Kuopion kaupungin hallintosääntö 27 §

Vaikutusten arviointi

Päätösten vaikutusten ennakoarviointia ei tehdä, kun kyseessä on tiedoksi merkittävä asia (KH 21.10.2024, § 293).

Liitteet Ympäristökertomus 2025